

לשמוע קול תורה - פסוק השבוע

פרשת כי תבוא

אתגרים וסכנות במסחר

המסחר והכלכלה הם המנוע לפעילות בעולם.

כאשר הצריכה מועטה והאנשים קונים פחות המדינה נכנסת למיתון. האבטלה מתרחבת, ומתלווה אליה עוני מחריד.

בשל התחרות היצרנים נדרשים להלל את תוצרתם, את איכותה ואת חשיבותה. בלי פרסום שום יצרן אינו יכול להתקיים.

אולם הפרסום אינו מצטמצם בהבאת ערכה של התוצרת ויעילותה לידיעת הציבור. הוא אינו מסתפק בנתינת מענה לצרכים אלא מייצר צרכים חדשים, והלקוחות קונים הרבה מעבר למה שהם צריכים. הפרסום מעורר את תשומת הלב, מעורר תאווה ומאפשר למוכר למכור גם דברים שאין בהם צורך אמתי.

עד כאן הדברים מתקבלים על הדעת, אבל יש להיזהר שלא ליפול במדרון חלקלק שיוביל מהמותר לאסור ומהאסור לבלתי מוסרי בעליל.

על כך אומרת התורה בפרשת השבוע:

"אַרְוֹר מְשֻׁגָּה עוֹר בְּדֶרֶךְ, וְאָמַר כָּל-הָעָם אֱמִן" (דברים כז, יח).

וודאי שמי שיראה אדם שמטעה עיוור בדרכו יתמלא זעם על התנהגות נוראה זו. אך חכמי ישראל הרחיבו עוד את הבנת הפסוק: גם מי שמשיא עצה רעה לחברו הרי הוא בכלל ה"ארור" שבפסוקנו! עצה רעה היא עצה שאינה לטובתו של מקבל העצה אלא באהלשרת את נותן העצה בלבד.

מכאן האתגר הדתי והמוסרי לכל העוסק במסחר - למצוא את האיזון הנכון בין ההיתר לשכנע אנשים לצרוך ולקנות לבין האיסור להשיא עצה רעה.